

despre discordia dintre scriitori din stânga (șantiști) și dreapta Nistrului, plecarea sa la Moscova la cursuri, interacțiunea cu cultura rusească. Tot din acest volum aflăm și motivul scrierii sau cum a fost plăsmuit romanul *Frunze de dor*, micile plăceri și bucurii ale scrisului în perioada postbelică, lecții de omenie primite de la unii oameni de cultură, despre pamfletele, articolele satirice ce l-au transformat într-un scriitor incomod sistemului, dar i-au adus recunoștința publicului cititor.

Casa de la răscruce de Ion Druță ajută lectorul să înțeleagă mai bine întreaga operă druțiană. Pentru cititorii de toate vârstele cartea este o revelație: pentru generația înaintașă este o retrospectivă dulce-amară a timpului, pentru tineri – o descoperire, o conștientizare a unor lucruri și fenomene sociale, a atmosferei, a cadrului istoric al acelei epoci. Într-un cuvânt, *Casa de la răscruce* de Ion Druță este o carte a experienței umane și scriitoricești.

Referințe bibliografice:

1. DABIJA, Nicolae. *Tema pentru acasă*. Iași: Princeps Edit, 2009. ISBN 978-606-523-076-7.
2. DRUȚĂ, Ion. *Căsuța de la răscruce*. Chișinău: Cartier, 2018. ISBN 978-9975-86-293-6.

LANSAREA-CONFERINȚĂ „NICOLAE DABIJA, CIOPLITORUL DE FERESTRE”

În data de 25 mai 2021, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a organizat lansarea-conferință „Nicolae Dabija, cioplitorul de ferestre”, titlu preluat din lucrare semnată de dr. Lidia Kulikovski și Claudia Tricolici. Cu această ocazie, personalități ale culturii din Republica Moldova au împărtășit emoția și bucuria lansării unui volum care cuprinde vasta activitate a marelui scriitor basarabean și, totodată, regretul că, de acum încolo, această monografie bibliografică și operele semnate de Nicolae Dabija devin unicul mod prin care putem comunica cu scriitorul.

La eveniment au fost prezenți Valentina Volontir, șef al Direcției Cultură a Primăriei Municipiului Chișinău; dr. Mariana Harjevschi, director al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”; dr. conf. Lidia Kulikovski, director adjunct al BM; autoarea bibliografiei, Claudia Tricolici, șef serviciu al Secției Studii și cercetări;

Iulian Filip, scriitor; Maria Pilchin, critic literar, scriitoare; dr. Victoria Fonari, critic literar, scriitoare; Iurie Colesnic, publicist; Elena Tamazlâcaru, jurnalistă. Evenimentul desfășurat în Sala cu coloane a putut fi urmărit și online, fiind transmis live pe Facebook și pe YouTube.

Lidia Kulikovski a conturat un „portret vegetal” al scriitorului basarabean Nicolae Dabija, invocându-l pe Umberto Eco, precum că „o bibliografie constituie o memorie vegetală”. Cărțile erau „pasiunea lui arzândă, a fost un cititor febril și un scriitor dăruit”. Avem în față o bază de date logic structurată și sistematizată, care se deschide cronologic. „Monografia bibliografică *Nicolae Dabija, cioplitor de ferestre*, de-acum este noua lui casă, de acum încolo doar aici va locui”, conchide dr. conf. Lidia Kulikovski.

Claudia Tricolici i-a invitat pe cei prezenți în „laboratorul de creație” al monografiei bibliografice. Lucrarea conține materiale despre activitatea lui Nicolae Dabija în calitate de poet, prozator, publicist, eseist, critic literar, autor de manuale școlare, alcătuitor de antologii și culegeri, traducător, orator, textier. Oamenii ai redacției *Literatura și Arta* s-au alăturat demersului Bibliotecii Municipale de a valorifica creația scriitorului, contribuind în special la identificarea unor surse lipsă, pentru ca prezenta monografie să fie una aproape exhaustivă.

„Poet de o extraordinară cultură academică, ilustră personalitate, regretatul poet și romancier Nicolae Dabija ne-a lăsat ca temă pentru acasă, pe termen nedefinit, perpetuarea dragostei de neam și promovarea cu ardoare și perseverență a valorilor identitare naționale”, afirmă Valentina Volontir, șef al Direcției Cultură a Primăriei Municipiului Chișinău. Nicolae Dabija rămâne un model demn de urmat, a fost un om care și-a marcat timpul și epoca. În acest context, Valentina Volontir a adus la cunoștință că reprezentanții Direcției Cultură a Primăriei Municipale Chișinău au elaborat un plan de acțiuni, care urmează a fi aprobat și care are drept scop identificarea unor modalități de perpetuare a numelui scriitorului: o stradă, un liceu, o filială a BM care să-i poarte numele.

Iulian Filip a subliniat faptul că opera lui Nicolae Dabija se caracterizează prin complexitate și vastitate, iar această monografie bibliografică se conturează drept o călăuză. Disponând de această lucrare, cu o structură foarte clară, cititorul este orientat ca de niște degete arătătoare, care îl îndreaptă în direcțiile dorite,

astfel încât această vastitate și complexitate a operei scriitorului se domolește. Monografia bibliografică are atât o viziune panoramică cât și profunzime, constituindu-se drept o invitație atrăgătoare spre cunoașterea operei regretatului scriitor Nicolae Dabija.

Maria Pilchin scoate în vizor o lucrare esențială din creația autorului – *Ochiul al treilea*. Apărut, peste ani, într-o ediție de lux, cu traducerea poemului care a dat numele volumului, în cca 30 de limbi, această lucrare reprezintă un proiect auctorial foarte important în galeria sa de opere, care a definit generația șaptezeciștilor, marcându-le și pe cele care au urmat-o. Fără Nicolae Dabija și alți scriitori basarabeni care „au urcat pe baricade”, ar fi existat riscul ca generațiile actuale să nu fi avut astăzi șansa de a scrie poezie în limba română, a spus scriitoarea Maria Pilchin.

Victoria Fonari a pus în evidență o serie de aspecte mitice prezente în poezia lui Nicolae Dabija. Rațiunea și dragostea coabitează, sentimentul nu anihilează gândirea, deși acesta este trăit în poemele și romanele lui Nicolae Dabija la cote maxime. Autorul se prefigurează și el asemenea unor zei antici, care, prin intermediul scrierilor sale ne transmite mesajul să nu ne suprimăm sentimentul.

Iurie Colesnic a afirmat că monografia bibliografică *Nicolae Dabija, cioplitorul de ferestre* reprezintă un model de bibliografie și a adus felicitări autoarelor, Lidia Kulikovski și Claudia Tricolici, pentru că au realizat o mostră de urmat. O bibliografie este, în fond, o statistică, dar, dincolo de statistică, se găsește portretul. „Avem așadar în acest volum un portret al scriitorului conturat de lucrările sale originale și de referințele critice. Este un portret care va rămâne exact așa cum l-a fixat epoca și cum l-am cunoscut noi, contemporanii. În fond, această carte este un monument. Creația lui va dăinui prin noi”, a încheiat Iurie Colesnic.

Elena Tamazlăcaru a rezumat profundul regret al întregii echipe a săptămânalului *Literatura și Arta* pentru plecarea „neanunțată” a scriitorului într-o lume mai bună. „Fără Nicolae Dabija, redacția se simte orfană, tuturor le lipsește siguranța pe care o inspiră Nicolae Dabija. Iar această monografie bibliografică reprezintă o adevărată operă de artă, frumoasă, elegantă și veritabilă, o operă bibliografică despre o operă literară. Este o poezie a științei încifrată în aceste circa șase sute de pagini”, constată jurnalista. Colaborând cu Claudia Tricolici la realizarea acestei lucrări, Elena Tamazlăcaru mărturisește că a trecut printr-un „iad frumos”, lucru

ce vrea să însemne că elaborarea lucrării s-a făcut cu foarte multă rigoare, meticulozitate și profesionalism. „Nu putem exprima în cuvinte părerea de rău care ne încearcă pe toți cei care l-am cunoscut de aproape sau prin cărțile sale, stingerea din viață a lui Nicolae Dabija, încă atât de tânăr și la fel de îndrăgostit de literatură și de limba română. Ne-am bucurat alături de el pentru toate biruințele sale”, a afirmat Elena Tamazlăcaru.

În încheiere, Doina Dabija, fiica regretatului poet, a exprimat grațitudine față de cei care au depus această muncă imensă de a sistematiza întreaga operă a scriitorului într-o lucrare. Doina

Dabija a invocat ultimele clipe din viața lui Nicolae Dabija și ultimul său articol în care a vrut să-i mulțumească Lidiei Kulikovski pentru această lucrare de preț pentru el. „Tata a avut multe calități, dar una dintre cele mai importante calități ale lui a fost bunătatea, ceea ce m-a învățat și pe mine, să iubesc oamenii și să iert. Nu-mi rămâne decât să mulțumesc tuturor pentru prezență”, au fost cuvintele fiicei scriitorului.

Nota dominantă a întregului eveniment a fost cea a emotivității. Cei prezenți au evocat momente din viața scriitorului, acele clipe împărtășite împreună, au citit din versurile poetului, au reamintit că Nicolae Dabija continuă să ne fie aproape prin moștenirea pe care ne-a lăsat-o și că opera lui rămâne a fi descifrată, înțeleasă, asimilată de generațiile ce vin, căci vorbim de un fenomen literar și artistic de mare complexitate. Pentru cei care au avut șansa de a-i fi alături, în muncă și creație, plecarea spre cele veșnice a poetului este, în primul rând, o mare pierdere umană, iar nouă nu ne rămâne decât să menținem cursul fluviului artistic al acestui om, animat de imense energii creatoare.

Consemnare de Elena TARAGAN

Fără Nicolae Dabija și alți scriitori basarabeni care „au urcat pe baricade”, ar fi existat riscul ca generațiile actuale să nu fi avut astăzi șansa de a scrie poezie în limba română, a spus scriitoarea Maria Pilchin.
